

Malaniegus (*Cart. St. Cugat* 1, 64), 1053 (id. II, 265), del mateix NP germànic MAGANLEIC. D'origen idèntic és el NL *Podium de Melanego* esmentat en un document del 1041 (Balari, *Orig.*, 19), en el qual s'ha repetit la metàtesi ($n(y)-l > l-n(y)$). És possible que vingui del mateix ètimon el NL *Malannecos*, localitat situada prop d'Aranda del Duero (Burgos) i esmentada en un document de l'any 1246 (Menéndez Pidal, *Doc.Ling.*, 200). Ph.R.

¹ Així també en el Capbreu de l'ActeSdU. realitzat poc temps després de l'original, però *Malannez* en la còpia del S. XII.—² *Malayen* (per *Malayeu* = *Malanyeu*) 1359 deu ser una lectura errònia, car en l'edició del cens de 1359 es confonen sovint les *u* i *n*, ja difícils de distingir en molts documents antics.

Malapujada V. *Mal-* I, *Malards*, V. *Mal-* II *Malaret*, *Puig* ~, apèndix a *Palafrugell Malaric*, V. *Mal-* (II) *Malatosca*, V. *Mal-* *Malaveïna*, *Font de* ~, V. *Bellvei*

MALAVELLA, CALDES DE ~

La població de La Selva, i balneari termal, a mig camí de Blanes a Girona.

Nom. i pron. pop.: *kāldæ*. Al nostre dicc. etim. el que ens ocupa més és el determinatiu, com sigui que ja hem dedicat prou atenció al nom *Caldes* d'aquest i dels altres, nom simple i clar.

La pron. popular del determinatiu la cercava Casac. c. 1920 anotant que a Llagostera, declararen *maløbēja* i també *maløbēla*, aclarint «qui ho pronuncia d'una manera, i qui d'una altra»; i com que Casac., insistia a no voler més que la pron. vulgar i rústica, quatre infns. de Girona, un de Sta.Coloma de F. i un altre de Llagostera, digueren *kāldæ* sense voler afegir-hi res més.

Ja aleshores, i més des de la meva joventut, el determinatiu anava quedant fixat amb la pron. *-bēja* del català central, a causa del general coneixement del nom oficial, d'ençà que aquell balneari s'havia fet conegudíssim, i explotades les aigües industrialment, en massa, i per la propaganda medicinal, o pseudo-mèdica; coneixement encara reforçat per la coneguda estació d'una línia ferroviària cabdal, i dels altres transports; la pron. del determinatiu, ben poc necessària en l'ambient rústic, degué tendir de pressa a perdre tot caràcter genuí o ingenu.

O fins desaparèixer; i així jo no recordo haver sentit més que *maløbēla*. El vell de Llagostera es recordava, però, encara de la del temps vell, no sense transigir ja amb l'oficial; però notem que aquest mateix inf. digué *kāldæ dæ mumbú!* quan li feren esmentar l'altre Caldes més llunyà: amb grossa ultra-

correcció (influenciada naturalment pel poc coneixement d'un lloc llunyà). En deduïm que *maløbēja* havia estat l'única pron. antigament popular.

5 MENCIONS ANT. Alsius (*Nom.* p. 114 i Monsalv. xvii, 20) troben només *Calidis* (o Sto. Stephani de *Calidis*, els anys 1131, 1194, 1246 i 1362). Trobo, però, el nom sencer, l'a. 1315: «Caudes de *Malaveya*», en les contribucions reials (*CoDoACA* XII, 92). I c. 1380 en la *Crònica* de Pere el Cerimoniós: «entramnos dinar en Hostalrich, e --- sopar a *Caudes de Malaveya* --- camí de Girona», en un passatge (igual en les eds. Bof. i Pagès) i *C. de Malavella* en l'altre (segons Pagès, 179.54).

15 D'altra banda, però, trobem *Malavella* com a nom d'un castell dins el terme de Caldes, o del seu senyor, i d'un mas que en depenia. El senyor havia estat comanador dels Hospitalers 1225: «Guillelmus de *Malavetula* comandator Hospitalis Jerosolimitani Sti. Laurentii de Arenis», amb els seus monjos, se sotmeten al bisbe (*Esp.Sagr.* XLIV, 266, en llur casa de St. Llorenç de les Arenes, te. Foixà) (Alsius, 209). 1362: el castell i el mas, el 1362, en el *Llibre Vert* de la diòcesi, on després de citar Caldes, consta que *25* Vitalis de *Turri* (Tor?) rep tres parts del delme «in iv mansis dicte parroquie, scilicet *d'En Malaveya*, et d'En Reveliu, et d'En Reig, et d'En Aruç, et quibusdam honoribus qui sunt de feudo *Castri de Malaveya*» (citat per Alsius, 114, i per Monsalv.xvii, 20, de la p. 208 del dit *Llibre*).

En resulta, doncs, que Caldes prengué nom de l'antic castell de *Malaveya*, en el terme del qual es trobaven aqueixos 4 masos, un d'ells anomenat ja llavors, *Mas d'En Malaveya*: propietat sens dubte del llinatge d'aquell Hospitaler de 1225 i 1245. I com que dins aqueix «castell termenat» de *Malaveya* hi havia Caldes, se n'ha dit *Caldes de Malavella*, per distingir-lo de Caldes de Montbui, Caldes d'Estrac, Caldes de Boí etc.

El mateix personatge, 17 anys més tard, havia ascendit a comandar una casa més important de l'Orde de l'Hospital, a la ciutat de Saragossa: 1242: «Guillelmi de *Malavetula*, comandator domus Hospitalis *Cesarauguste*» (MiretS. *Templ.* 220).

Quant a Caldes són valuoses i importants les notes històriques i troballes arqueològiques que en donen a conèixer Botet i Sisó (*GGC*, prov. Girona, pp. 969-974) i Monsalv. (xvii, 20). En efecte les seves aigües ja degueren ser ben conegudes pels romans, que mai no es mostraren remissos en la recerca d'aqueixos recursos medicals i curatius. Com diu Alsius: «a esta villa debe atribuirse el AQUIS VOCONIS citada por el Anónimo de Ravenna, después de *Gerunda* (lib. 5, cap. 3); el descubrimiento de un trozo de via romana junto a Hostalrich; las distancias